

Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
Академічне товариство імені М. Балудянського
(м. Кошице, Словаччина)
Державний Університет імені
Яна Кохановського (м. Кельце, Польща)
Вища школа економіки і права імені
проф. Едварда Ліпінського (м. Кельце, Польща)
Тбіліський державний університет імені
Іване Джавахішвілі (м. Тбілісі, Грузія)
Технічний університет (м. Кошице, Словаччина)
Університет «Petre Andreia» (м. Яси, Румунія)
Університет суспільних наук (м. Лодзь, Польща)
Folkuniversitetet (м. Упсала, Швеція)

*СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ
ТА ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ*

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
X Міжнародної науково-практичної конференції**

06-07 жовтня 2022 року

Частина III

Вінниця 2022

Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: зб. наук. пр. X Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 06-07 жовтня 2022 р. Вінниця, 2022. Ч. 3. 236 с.

У збірнику наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції розглядаються питання управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємства та регулювання соціальних проблем в сучасних умовах; сучасної парадигми менеджменту та публічно-владної діяльності, фінансовий механізм забезпечення соціально-економічного розвитку країни; проблеми обліково-аналітичного, контрольного та інформаційного забезпечення управління підприємства. Досліджуються інноваційні моделі та інформаційні технології в науці, освіті, економіці; теоретичні, практичні аспекти сучасного товарознавства; актуальні проблеми маркетингових технологій в умовах євроінтеграції, перспективи розвитку індустрії гостинності та харчової промисловості; історичні, філософські, соціально-психологічні та правові аспекти державотворчих процесів в умовах глобалізованого суспільства.

Висвітлюються інтерактивні технології та методи навчання як засіб формування іншомовної професійної компетенції, теоретичні та практичні аспекти розвитку студентського спорту в системі фізичного виховання ЗВО.

Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії – **Замкова Н. Л.**, д-р філос. наук, професор
Відповідальний секретар – **Мартинова Л. Б.**, д-р екон. наук, доцент

Члени редакційної колегії:

Громова О. Є., д-р екон. наук, доцент, **Іваницька Н. Б.**, д-р філол. наук, професор, **Нікітішин А. О.**, д-р екон. наук, доцент, **Стопчак М. В.**, д-р іст. наук, професор, **Хачатрян В. В.**, д-р екон. наук, доцент, **Чорна Н. М.**, д-р іст. наук, професор, **Бондар А. А.**, канд. наук з фіз. виховання і спорту, доцент, **Добровольська Н. В.**, канд. пед. наук, доцент, **Кудирко О. М.**, канд. екон. наук, доцент, **Махначова Н. М.**, канд. екон. наук, доцент, **Терещенко Л. Я.**, канд. філол. наук, доцент, **Тернова А. С.**, канд. техн. наук, доцент.

Друкується за ухвалою вченої ради Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ.

Наукові роботи друкуються в авторській редакції.

ISBN 978-966-629-964-5

Л. М. Крижак, канд. техн. наук Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ СУЧАСНИЙ АСОРТИМЕНТ ФРУКТОВИХ СОКІВ УКРАЇНИ.....	165
А. В. Лук'янець Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ПРОБЛЕМА ВДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПОСЛУГ У ЗАКЛАДАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА	173
І. О. Мазуркевич, канд. екон. наук Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	178
Н. В. Онищук, канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ СЕРВІСНА ДІЯЛЬНІСТЬ ГОТЕЛІВ В УМОВАХ СТАГНАЦІЇ ГАЛУЗІ.....	186
О. В. Пахомська Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ: ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ.....	194
В. В. Постова, канд. екон. наук Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА, ЯКІ НАДАЮТЬ КЕЙТЕРИНГОВІ ПОСЛУГИ.....	202
М. О. Рябенка, канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ УПРАВЛІННЯ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИМ БІЗНЕСОМ.....	213
Т. В. Семко, канд. техн. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ПОЛОЖЕННЯ КОДЕКСУ АЛІМЕНТАРИУС.....	219
Л. В. Фіалковська, канд. техн. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА МАЙОНЕЗУ.....	225
Н. М. Чорна, д-р іст. наук, професор Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ РОЛЬ ФЕСТИВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ У ПІДВИЩЕННІ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТЕРИТОРІЙ.....	228

Висновки та перспективи подальших досліджень. У статті обґрунтовано впровадження проведення удосконалення технологічного обладнання цеху по виробництву майонезу; представлена розробка ємності для змішування майонезу, проведені основні розрахунки проектної машини, наведені відповідні схеми та креслення; доведено, що основною перевагою розробленої ємності над існуючою на підприємстві є збільшення продуктивності при зменшеному використанні електроенергії (потужність приводу становить 2,2 кВт).

Список використаних джерел:

1. Пешук Л. В., Носенко Т. Т. Біохімія та технологія оліє-жирової сировини. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 296 с.
2. Aliev E. B., Bandura V. M., Pryshliak V. M., Yaropud V.M., Trukhanska O.O. Modeling of mechanical and technological processes of the agricultural industry. *INMATEH–Agricultural Engineering*. 2018. 54(1). Pp. 95-104.

УДК 338.48 (477)

Н. М. Чорна, д-р іст. наук, професор

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-6709-6364>

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

**РОЛЬ ФЕСТИВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ У ПІДВИЩЕННІ
ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТЕРИТОРІЙ**

Розкрито зміст поняття «фестивальний туризм», проаналізовано основні його різновиди, визначено передумови для розвитку та роль, що її фестивальний туризм відіграє у підвищенні туристичної привабливості територій.

Ключові слова: фестиваль, фестивальний туризм, туристична привабливість.

Постановка проблеми. Урізноманітнення потреб та уподобань туристів щодо дозвілля та відпочинку спричинило до диверсифікації у туризмі, зокрема, появи та популяризації нових його видів. Так, якщо наприкінці ХХ ст. найпопулярнішою концепцією відпочинку була концепція трьох «S» (Sun – See

– Sand або сонце – море – пісок), то у наш час їй на зміну прийшла концепція трьох «L» (Landscape – Lore – Leisure або ландшафт – традиції – дозвілля). Відповідно, замість пляжного відпочинку туристи дедалі частіше обирають дозвілля у вигляді традиційних та сучасних свят і обрядів, характерних корінним етносам у мінімально змінених антропогенних ландшафтах. У контексті зазначеного окремішньої уваги заслуговують фестивалі та організований на їх основі фестивальний туризм.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Попри неабияку популярність на сьогодні, ґрунтовних наукових розвідок, у яких фестивальний туризм був би предметом дослідження, нами виявлено не було. Натомість відомими є публікації, автори яких зосереджуються лише на окремих аспектах проблеми (О. Бейдик, Т. Білоцерківська, Ж. Бучко, Н. Габчак, В. Грицку, Ю. Грицку, А. Лесик, В. Олійник, А. Пискач, ін.). У зв'язку із зазначеним, продовження наукових пошуків за тематикою є актуальним.

Мета статті полягає у розкритті змісту поняття «фестивальний туризм» та визначенні його ролі у підвищенні привабливості територій для туристів.

Виклад основного матеріалу. Термін «фестиваль» (з фр. «festival» – святковий) – це масове дійство, святкування, музичні виступи, демонстрація естрадного, кінематографічного та циркового мистецтва, що, зазвичай, проводиться на вулицях, у парках, стадіонах, клубах, вуличних майданчиках.

Фестивальний туризм, таким чином, – це короткострокова, терміном 5-7 днів, та щорічно повторювана пізнавальна подорож з метою відвідування фестивалів. Виходячи зі змісту, фестивальний туризм перебуває у тісному взаємозв'язку з культурно-розважальним, пізнавальним, релігійним, спортивним туризмом.

У зв'язку з зазначеним, можна виділити окремі специфічні риси, притаманні фестивальному туризму. Це, зокрема, чітка регламентованість та періодичність проведення заходів; стаціонарність проведення заходів; застосування підходів проектного управління; диверсифікація джерел фінансування; залежність від суспільної думки, статусу, престижу; масовість відвідувачів; залежність від поінформованості населення; довготривалість інформаційного ефекту, стимулювання розвитку різних секторів туристичної індустрії.

Виходячи з змістової наповненості фестивалів, у фестивальному туризмі виокремлюють такі різновиди, як етнографічні, гастрономічні, історичні (історичної реконструкції), музичні, кінематографічні, циркові, хореографічні, спортивні, релігійні, сучасних субкультур, модні покази, аукціони, ін.

Етнографічні фестивалі ґрунтуються на місцевих традиціях та обрядах, зазвичай, мають давню історію і привертають увагу туристів тим, що дозволяють їм доторкнутися до історичної давнини, регіональної окремішності та самобутності населення різних територій. У випадку України, окремі регіони якої в різні історичні періоди перебували у складі різних держав та зазнавали, відповідно, різного культурного впливу, етнографічні особливості є особливо виразними. Серед найбільш відомих етнографічних фестивалів – Маланка-фест (м. Чернівці), Проводи отар на полонину (с. Міжгір'я на Закарпатті), Фестиваль гончарства (с. Опішня на Полтавщині), Забави у княжомі місті (м. Терехів на Тернопільщині), Лемпівська варта (с. Кострино на Закарпатті), ін. [1].

Упродовж кількох крайніх років в Україні суттєво побільшало гастрономічних фестивалів, обов'язковими атрибутами яких є дегустації та частування стравами місцевої кухні. Частина з них є сучасними, водночас деякі інші мають давню історію і ґрунтуються на традиціях місцевої кухні. Лівова частина гастрономічних фестивалів припадає на захід України. Це – Фестиваль кави, Фестиваль сиру та вина, Фестиваль шоколаду (м. Львів), Червене вино (м. Мукачево на Закарпатті), Закарпатське божоле (м. Ужгород), Гуцульська бринза (м. Рахів на Закарпатті). Усі вони мають доволі серйозну історію і є добре відомими не лише в Україні, але й далеко за межами нашої держави. Натомість у багатьох інших містах та селах щорічно проводиться чимало інших гастрономічних фестивалів, щоправда, наразі не таких відомих, але не менш амбітних [2].

Історичні (історичної реконструкції) фестивалі привертають увагу любителів історичної минувшини (найчастіше – епохи Середньовіччя, з притаманними їй культурами лицарства та прекрасної дами) і локалізуються, зазвичай, на базі історичної архітектури (замків, фортець, ін.). В Україні найбільш відомими історичними фестивалями є Середньовічний Хотин

(м. Хотин на Чернівецьщині), Срібний Татош (смт. Чинадієво на Закарпатті), Русь Пересопницька (с. Пересопниця на Рівненщині), Історичний Меджибіж (смт Меджибіж на Хмельниччині), ін. Характерні численними різноманітними розвагами, спільною складовою зазначені фестивалі мають середньовічні масові поєдинки, турніри лицарів та лучників [1].

Що стосується музичних фестивалів, традиції їх організації в Україні є не настільки давніми, як у випадку вищезазначених. З огляду на музику, що виконується, музичні фестивалі можна диференціювати на фестивалі класичної музики, які є камерними та проводяться на сценах філармоній та театрів, а також фестивалі рокової, альтернативної музики та фольклору, що відбуваються, зазвичай, просто неба і збирають тисячі / десятки тисяч / сотні тисяч гостей. Серед найбільш знаних в Україні, а часто і за її межами музичних фестивалів – Leopold jazz fest (м. Львів), Zaxidfest (с. Родатичі на Львівщині), Atlas Weekend (м. Київ), Млиноманія (с. Печера на Вінниччині), Шешори (с. Шешори на Івано-Франківщині), LvivMozArt (м. Львів), ін.

Схожою є ситуація з кінематографічними фестивалями. Як відомо, упродовж крайніх років в Україні щороку відбувалося більше двох десятків таких фестивалів, проте більшість із них – у «вузькому колі», а тому широкій громадськості відомими є далеко не всі з них. Найбільш відомими, безсумнівно, є Міжнародний кінофестиваль «Молодість» та Одеський міжнародний кінофестиваль. Натомість такі фестивалі, як Покров, Пролог, Свет, Ступени, Чілдрен Кінофест, ін. потребують більшої популяризації задля привернення уваги громадськості та перетворення, таким чином, у потужний туристичний ресурс.

Спортивні фестивалі умовно можна диференціювати на такі, що відбуваються в контексті проведення потужних спортивних змагань міжнародного чи національного рівня, та такі, що мають локальний характер і не залежать від знакових подій спортивного життя України чи світу. Відповідно, якщо перші з фестивалів відбуваються не на постійній основі, проте привертають увагу великої кількості фанатів та вболівальників, то другі, які, зазвичай, є повторюваними, проте становлять певний інтерес лише для

місцевих жителів і особливо не впливають на формування туристичних потоків. Найбільш знаковим спортивним заходом, що відбувся в Україні та привернув увагу великої кількості іноземних туристів, був Чемпіонат Європи з футболу «Євро-2012».

Релігійні фестивалі в Україні мають т. з. містячковий характер і привертають увагу невеликої кількості віруючих та прочан. До прикладу, слід згадати про Свято духовної пісні «Духова криниця» (с. Єзупіль на Івано-Франківщині), Фестиваль духовної марійської пісні (с. Маріямпіль на Івано-Франківщині). Прикметно, що головною умовою участі у зазначених фестивалях є не релігійна приналежність, а стримана поведінка та повага до святого місця.

Передумовами для розвитку фестивального туризму є наявність відповідного інфраструктурного, кадрового та технічного забезпечення, розвиток місцевих ремесел та творчих етноколективів, активність органів місцевого самоврядування, власників бізнесу та громадськості і постійна колаборація між ними щодо організації фестивалів, належна інформованість споживачів про заплановані заходи.

Оскільки для фестивалів характерна періодична повторюваність, їх організатори та учасники мають неабияк перейматися питаннями рівня та якості їх проведення і постійно працювати над їх підвищенням. Так, залежно від ефективності організації, популярності фестивалю, наявності спонсорів та багатьох інших чинників фестивалі з часом можуть змінювати рівень проведення. Наразі відомо чимало випадків, коли фестиваль із регіонального переростав у загальнодержавний, а згодом і в міжнародний, або навпаки.

Як відомо, кількість фестивалів в Україні щороку зростає, змінюються їх жанри та тематика. За наявною інформацією, наразі в Україні щороку проводиться понад чотириста різножанрових фестивалів. На думку фахівців, саме фестивальний туризм є одним із найперспективніших для України.

Беручи до уваги той факт, що до участі в фестивалях залучається велика кількість людей, місця їх проведення набувають чималої популярності, в т. ч. на міжнародній арені. Так, фестивалі позиціонують місця їх проведення як

територію, де місцевий мешканець або турист може отримати яскраві враження, відвідавши той чи інший захід. Відповідно, фестиваль, який може ефективно використовувати весь спектр наявних туристичних ресурсів, є ефективним інструментом створення ґрунту для національно-культурного відродження і розвитку регіону, а також ефективним засобом збереження його культурно-історичної спадщини.

Крім того, регіон, у якому проводиться фестиваль, набуває нового іміджу, а до розвитку його інфраструктури залучаються інвестиційні кошти, місцева громада натомість отримує нові робочі місця. Фестивалі сприяють соціально-економічному розвитку території та популяризації потенційних її туристичних ресурсів серед населення, а також розвитку малобюджетних видів відпочинку [3].

Українським важливим фестивальним туризмом є для країн із субтропічним кліматом, що розвивають пляжний відпочинок, а також тих країн, що розвивають гірськолижний туризм, адже суттєво допомагає вирішити проблему сезонності відпочинку.

Фестивальний туризм, безсумнівно, є цікавою та перспективною формою і способом адаптації різноманітних видів соціокультурної діяльності. Так, фестиваль сьогодні – це не лише святкове дійство. Він набуває і формує принципово новий сегмент туристичної діяльності – фестивальний туризм, який перетворюється на «потужне соціальне явище».

Висновки і перспективи подальших досліджень. Фестивальний туризм наразі є одним із найбільш перспективних видів туризму, як в Україні, так і за кордоном. Так, фестивальний туризм сприяє соціально-економічному розвитку територій, збереженню та популяризації історико-культурної спадщини, формуванню та розвитку туристичної привабливості регіону. З огляду на наявний потенціал та рівень розвитку фестивального туризму в Україні, у цій царині очевидним є недовикористання наявних можливостей, а тому наші подальші наукові дослідження перебуватимуть у площині вивчення можливостей активізації фестивального туризму в Україні та розробленні конкретних практичних рекомендацій щодо цього.

Список використаних джерел:

1. 30 українських фестивалів, про які не знає 98% українців. URL : http://proukraine.net.ua/?page_id=586
2. Найкращі гастрономічні фестивалі України. URL : https://ukr-prokat.com/blog/najkrashhi_gastronomichni_festivali_ukrajini.html
3. Щурик М. В., Бринзей В .С. Фестивальний рух як один із перспективних напрямів розвитку event-туризму в регіоні. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 39-2. С. 57-60. URL : http://bses.in.ua/journals/2019/39_2_2019/13.pdf